

N:o 1.

Af herr **J. J. Byström**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förbud mot användning af taggig stängseltråd till hägnader, där fara därpå kan uppstå för människor eller djur.

Den för stängsel afsedda taggiga järntråden uppfanns i Amerika för åtskilliga tiotal år tillbaka. Den fick rätt stor användning på sådana trakter, där det var ondt om skog, och där man behöfde ett effektivt stängselmaterial. Åtskilligt af den taggiga tråden öfverfördes snart till Europa. Det dröjde emellertid ej länge, förrän tyskarne började själfva fabricera denna sorts tråd, och väsentligast från Tyskland kom den, så vidt jag vet, till Sverige. Nu tillverkas det taggiga stängselmaterialet äfven i vårt land. I huru stor skala denna tillverkning sker eller huru omfattande handeln därmed är i Sverige, vare sig tråden är tillverkad här i landet eller den är importerad från utlandet, kan nu ej uppgifvas.

Emellertid har den taggiga stängseltråden låtit mycket tala om sig på den senare tiden, och det på ett sätt som synes motivera någon åtgärd från Riksdagens sida.

Stängsel med taggig tråd är synnerligen farligt.

Huru ofta har det icke hänt, att personer, som gått på en tillåten smalare väg eller gångstig vid sidan af ägor, som varit inhägnade med taggig stängseltråd, hafva fått ej blott sina kläder förstörda utan också t. ex. sina händer sönderrifna! Och de sår, som dessa taggar åstadkomma, äro ofta mycket svårläkta.

Särdeles obarmhäftigt och motbjudande förefaller taggstängslet på platser, där barn finnas. Huru lätt kunna ej de under lifligt spring och omisstänksam lek härigenom utsättas för allvarlig olyckshändelse. En tagg i ögat, och det är förloradt för all framtid.

Men det taggiga järntrådsstängslet är farligt äfven för djuren. En hvar har säkerligen sett vid vandring utefter ett sådant stängsel å betesmarker, huru kreaturshår och tagel suttit på taggarne. Stundom har man ock på dem fått se torkadt blod och hudremsor.

Såsom både talande och upprörande olyckshändelser, som genom den taggiga stängseltråden inträffat, må anföras följande:

Vid Bredaryds järnvägsstation hade en landtman från Kulltorp bundit sin häst intill vid stationen varande taggigt stängsel. Hästen hade så lyft upp sitt ena ben på tråden, hvarvid en tagg inträngt i pulsåldern. Genom att man höll såret åtryckt, tills veterinär från Gislaved hann anlända, lyckades man rädda djuret från att förblöda.

I sept. 1904 inträffade »hästblodbadet på Skanörs Ljung», om hvilket efter dagstidningarna anføres följande:

Hvellinge—Skanör—Falsterbo järnvägsaktiebolag har som gåfva af de båda småstäderna erhållit ett vidsträckt jordområde österut från Falsterbo, hvilket järnvägsbolaget spekulerar på att i sinom tid stycka och försälja till villatomter. För närvarande har emellertid ingen annan åtgärd härför företagits, än att området inhägnats med fem å sex rader af den för både människor och djur farliga taggtråden. Området, som sträcker sig i väster upp till Falsterbo kyrka, har varit ett omtyckt tillhåll för de å Ljungen fritt kringströfvande unghästarne, som ofta setts galoppera dit i stora flockar, enär parken vid Falsterbo varit det enda skydd, djuren haft mot de skarpa västliga vindarne.

Nu har platsen i fråga hittills endast varit inhägnad åt två håll, norr och väster — sjön bildar den sydliga gränsen — hvadan djuren kunnat obehindradt österifrån uppsöka sin gamla hviloplats. Men de senaste dagarne har äfven denna gräns afspärrats — med samma material, taggigt stängseltråd — och på fredagen blef afspärrningen fullständig. Natten mellan den 2 och 3 september har nu här vid denna med icke mindre än fem rader taggtråd försedda barriär utspelats en vild kamp. Djuren ha antagligen enligt vana galopperat i grupp mot den vanliga ingången till järnvägsområdet, som nu var afstängd. I mörkret ha de icke kunnat se ståltråden, störtat rakt på den och sargat sig till döds mot den. Halfvilda, som de blifvit af sommarens friluftslif, ha de efterstående trängt på de främsta, hvarigenom dessa erhållit de fruktansvärda sår, som beredde fem af dem döden. Taggtråden har verkat som sågar och filar på de stackars djuren.

Vid vår ankomst till olycksplatsen lågo fyra djur döda på stället. Men dödskampen hade varit rent af ohygglig, därom bar allt vittne. Då dödsstängslet omsider gaf med sig för den påträngande flocken, hade detta trängt så långt in i djurens kroppar, att de släpade med sig både träden och de stolpar, på hvilka den var fästad, tills de omsider stupade. Synen var gräslig.

På ett djur var buken nästan helt afsågad. På ett annat hängde inälvorna utom kroppen. Ett tredje hade bakbenen afskurna, och blodspåren buro vittne om, att han släpat sig fram på marken långa vägar. Ännu ett annat hade bringan uppfliängd. På samtliga funnos dessutom en mängd sår, vittnande om den förfärliga kampen.

Det skedda upptäcktes icke förrän på lördags e. m. En kreatursvaktare hade under dagens lopp sett några hästar ligga utsträckta inne på järnvägens område, men i tanke att de endast lågo och solade sig, ägnade han ingen uppmärksamhet åt saken förrän på eftermiddagen, då han började inse, att hvilan var oskäligen lång. Då han öfvertygat sig om, hur det förhöll sig, skyndade han in till Falsterbo, därifrån man genast telefonerade efter veterinär. Den närmast boende, hr M. Linde i Hvellinge, var dock för tillfället bortrest, hvarför man fick vända sig till Trelleborg. Härifrån anlände vid 8-tiden en tillfälligtvis där varande dansk djurläkare Nielsen. Vid dennes ankomst till olycksstället befanns en af de sårade hästarne död; två andra blefvo nedslaktade. Det inträdande mörkret hindrade vidare efterforskningar på kvällen, ehuru spaningarna fortsattes till midnatt.

Kl. half fem på morgonen var man åter på upptäcktsfärd efter sårade, med resultat att ytterligare två hästar funnos liggande i dödskamp; den ena måste genast dödas, den andra, som man hade något hopp om att kunna rädda, fördes varsamt på väg till ägaren i Skanör, men nära målet kunde man icke längre åse djurets plågor; på veterinärens tillstyrkan blef så äfven det femte offret befriadt.

Utom de fem döda och dödade ha under samma natt ytterligare sju unghästar kommit till större eller mindre skada. Ett af de sårade djuren voro vi i tillfälle att se i Skanör, där det inställts i klockareboställets stall. I bringan fanns ett en decimeter djupt, halfmetersvidt ohyggligt sår, till utseendet fullständigt som om det åstadkommits genom sågning med ett slött verktyg. Men djuret hade sedan genom omsorgsfull behandling hämtat sig så pass, att det stod förnöjdt tuggande på sin hafre. Veterinären hyste godt hopp om dess vederfående.

Köttet efter de dödade djuren har af veterinär Linde förklarats odugligt till människoföda. Den långa dödskampen har medfört sjukliga förändringar i hela djurkroppen, och såren voro betäckta med fluglarver.

De omkomna hästarne, i en ålder af 2—3 år, tillhörde följande personer:
Mårten Rasmusson, Vestra Torp. Hästen värderad till 500 kr.
Olof Persson, Vestra Torp. 250 kr.

Lars Jönsson, Stora Isie. 600 kr.

Sven Svensson, Stora Isie. 500 kr.

Jöns Nilsson, Lilla Hammar. 500 kr.

Lars Jönsson är därjämte ägare till den svårt skadade hästen, som vi sågo i Skanör.

Samtliga omkomna och skadade hästar voro försäkrade, ehuru ej till sitt fulla värde, i Södra Skånes försäkringsförening. Det blir således denna, som möjligen kommer att göra ersättningsanspråk gällande mot järnvägsbolaget.

Den upprörande händelsen var naturligtvis allmänna samtalsämnet i de två städerna såväl som på järnvägstågen. Allmän förbittring uttrycktes mot järnvägsbolagets åtgärd att inhägnat det som gåfva erhållna området med den farliga taggtråden, så mycket mera som å den afstängda marken icke finnes det ringaste, som skulle kunna skadas af passerande människor eller djur. Det är vanlig ljunghälsa, och intet som helst finnes där planteradt eller ens planeradt. Man har äfven anledning tro, att då stängslet på fredagen helt slöts om platsen, funnos där innanför flera hästar, som möjligen genom sin närvaro ditlockat den öfriga flocken, och att olyckan därigenom vållats. Huru som helst härmed kan järnvägens åtgärd svårligen försvaras inför allmänna opinionen. Det uppgafs också för oss, att vederbörande järnvägsbefäl under den gångna sommaren erhållit flera föreställningar mot anbringandet af det farliga stängslet, som långt före detta vållat smärre olyckor. Enligt en uppgift skulle, inberäknadt de nu fördärfvade hästarne, under sommarens lopp ha genom den farliga tråden åstadkommit skador å djur till omkring 5,000 kronors värde.

Som en betecknande episod kan anföras, att då några af de nu skadade hästarne i juni månad fördes till Ljungen, varnade grindvakten kreatursägarne med följande ord:

»Ja, här ser ni, hur di kommer o se ud, när di ska ta's hem igen.»

Och så visade han dem ett par där förut varande djur, af hvilka det ena skurit benen af sig, de andra hade särnader å kroppen.

Förutsägelsen har gått i uppfyllelse.

Äfven längs järnvägslinjen har anbragts taggtråd, ehuru dennas farlighet här något mildras af en ofvanför anbragt spiraltråd. Äfven denna är dock olämplig som stängsel; för skarp i kanterna.

För invånarne i Skanör och Falsterbo kan det skedda medföra en kännbar ekonomisk förlust. Å Ljungen, som är gemensam egendom för de båda städerna, ha hittills mottagits på bete öfver ett hundratal kreatur, för hvilka betalats 8 kr. pr stycke — en afsevärd post i småstädernas budget. Det ligger nära till hands att antaga, det denna inkomst nu helt utsinar, såvida inte taggtråden kommer bort. Men det får man väl ändå hoppas kommer att ske — omedelbart.

Med anledning af denna hemska tilldragelse stod i en mängd tidningar: »Bort med den taggiga stängseltråden!»

Att detta stängselmaterial kan med fördel användas för vissa ändamål bestrider nog ingen. Som lämplig kan den möjligen anses vara, då det gäller att stänga för människor, som af okynne eller i ond afsikt vilja klifva öfver plank, murar eller tak och dylikt. Men som stängsel i den mening som 5 kap. i Byggningsbalken eller »Kungl. Maj:ts förordning om ägors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängselskyldighet», af den 21 dec. 1857 är den taggiga stängseltråden olämplig och förkastlig och bör bland annat från djurskyddsvänlig synpunkt i lag förbjudas.

Inom vissa kreatursförsäkringsbolag har, tydligen för att främja utrotandet af taggtrådsstängsel, talats om att höja försäkringspremierna för djur, som utsläppas på mark, som är inhägnad med taggig tråd, eller icke alls bevilja försäkring för sådana djur.

I denna riktning går följande af leg. veterinären Martin Olin i Skurup den 8 sept. 1904 gjorda uttalande:

»Som säkerligen många veterinärer, i likhet med undertecknad, upprepade gånger varit i tillfälle att behandla hästar och nötkreatur, hvilka under betesgång blifvit skadade (sårade) af s. k. taggig stängseltråd, och dylika åkommor i vanligaste fall medföra mycket fula ärr och icke alltför sällan orsaka döden eller föranleda till de sårades omedelbara nedslaktning, och då den nu senast å Skanörs ljung inträffade gräsliga katastrofen säkerligen på ett ganska kännbart sätt kommer att beröra den intresserade kreatursförsäkringsföreningen, så torde det icke vara för tidigt att de inom vårt land arbetande kreatursförsäkringsföreningarna eller bolagen på ett ingripande sätt sökte förhindra vissa betesmarkers inhägnande med detta för djuren lifsfarliga stängsel.

Jag föreställer mig, att det mest effektiva sättet för att ernå detta vore, att resp. försäkringsbolag i sina stadgar inryckte en ungefär så lydande paragraf:

’Om försäkradt djur utsläppes på betesmark, inhägnad med taggig stängseltråd, upphör försäkringen att vara i gällande kraft under betes-tiden; och skall dylikt djur efter betestidens slut samt innan försäkringen åter träder i kraft besiktigas af veterinär för utrönande af, om djuret befinnes i oskadadt skick.’

Undertecknad är af den åsikten, att ett af Sveriges veterinärer taget kraftigt initiativ i antydda försäkringsfråga med ens skulle stäffa det absolut onödiga bruket af taggig stängseltråd omkring betesmark samt förskaffa oss alla sanna djurvänners erkännande.»

Men genomförandet af ett lagligt förbud mot användning af här åsyftadt stängsel stöter naturligtvis på en del svårigheter.

Hvad då först angår den omständigheten, att taggtrådsstängsel redan finnas på många ställen och att det blefve för kostsamt för stängselägaren att utbyta det mot ett annat, så må framhållas, att han väl kunde få behålla det till dess att det behöfde göras om, men så snart omstängning skall ske, vare det förbjudet för honom att begagna taggig stängseltråd.

Mången torde vidare anse, att verkligt skyddande hägnader, som uppföras af annan material, blifva dyrare än sådana, i hvilka får begagnas taggig stängseltråd. Förhållandet är emellertid det, att utom det vanliga stängselmaterialet finnes nu ett stängsel, som mycket berömmes och som ej lär blifva alltför dyrt att använda. Äfven till detta är idén amerikansk. Detta stängsel, som är af två slag, består af ett slags nät af för ändamålet särskildt beredt stål med den bästa galvanisering. Det ena kallas »American järnvägsstängsel» och är afsedt till inhägnad af beteshagar, järnvägslinjer o. s. v., och det andra heter »Ellwood stängsel» och är särskildt lämpadt för inhägnad af trädgårdar och finare anläggningar.

Slutligen blir det fråga om, huru ett här afsedt förbud skulle verka i förhållande till själfva fabrikationen. Nu är det emellertid så, att vissa nya lagbestämmelser kunna komma i kollision med en del enskildas intressen, men i sådana fall plägar man låta det allmännas intresse gå före det enskildas. Och i detta fall liksom i många andra liknande bör det ej vara omöjligt finna de vägar man bör gå.

I huru stor skala den taggiga stängseltrådstillverkningen försiggår i vårt land är som sagdt mig ej bekant, men jag har anledning tro, att den icke är synnerligen stor. Försäljningen af denna tråd lär, enligt de upplysningar jag fått af en person, som länge haft en större järnhandelsaffär, hafva minskat betydligt de senare åren. Opinionen mot denna handelsvara har tillväxt bland folket, en omständighet, som bör underlätta genomförandet af ett förbud mot användandet af taggig järntråd som stängselmaterial.

På grund af hvad jag nu anfört vågar jag hemställa,

att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utfärda erforderliga bestämmelser i syfte att användning af taggig stängseltråd måtte förbjudas vid uppförandet af hägnader, där fara däraf kan uppstå för människor eller djur.

Stockholm den 19 januari 1905.

J. Byström.

I motionen instämma:

E. G. Åkerlind. Adolf Janson. G. O. V. Lindgren.